

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 362/2015-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedu senátu Rudolfa Tkáčika, sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Ing. Vojtechom Čipákom, PhD., Vazovova 9/B, Bratislava, pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 99/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 99/2011 porušené bolo.

2. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie každému vo výške 1 200 € (slovom tisícdvesto eur), ktoré je im Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Ing. Vojtecha Čipáka, PhD., vedeného v [REDACTED]; číslo účtu: [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 362/2015-9 zo 14. júla 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), v ktorej namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 99/2011.

Sťažovatelia ako účastníci konania v procesnom postavení navrhovateľov namietajú nečinnosť okresného súdu v konaní sp. zn. 9 C 99/2011 o zaplatenie požadovanej sumy s príslušenstvom. Z ich sťažnosti vyplýva, že okresný súd vo veci ich žaloby dlhodobo nenariad'oval termíny pojednávania, resp. ich opakovanie odročoval bez konania vo veci. Na pojednávania uskutočnenom 7. októbra 2013 okresný súd odročil pojednávanie pre účely

vyhlásenia rozsudku na 16. október 2013. Rozsudok sťažovateľov však do dňa podania ich sťažnosti (3. decembra 2014) ústavnému súdu nebol vyhlásený.

Sťažovatelia k tomu uvádzajú:

«Porušenie základných práv a slobôd

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom“.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu“.

S poukazom na konanie porušovateľa ako aj všetky dôvody uvedené v bode I. nesporne vyplýva, že porušovateľ v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 9C/99/2011 jednoznačne porušil moje právo na prerokovanie veci súdom bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a zároveň právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.».

Sťažovatelia priloženými listinami preukazujú, že využili prostriedky nápravy uvedeného stavu:

- „- Urgencia na vytýčenie pojednávania zo dňa 19. septembra 2011;*
- Opakovaná urgencia na vytýčenie pojednávania zo dňa 25. januára 2012;*
- Sťažnosť na prietahy v konaní 9C/99/2011 zo dňa 31. mája 2012;*
- Odpoveď na sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 8. júna 2012;*
- Sťažnosť na prietahy v konaní 9C/99/2011 zo dňa 7. augusta 2013;*
- Odpoveď na sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 27. augusta 2013;*
- zápisnica o pojednávaní zo dňa 7. októbra 2013.“*

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd vo veci ich sťažnosti vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci súdom bez zbytočných prietáhov vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako i právo na prerokovanie veci v primeranej lehote vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

2. Okresný súd Bratislava II je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť sťažovateľom finančné zadostučinenie vo výške € 50 000,- (slovom: päťdesiattisíc eur) na účet právneho zástupcu sťažovateľov vedený v [REDACTED].

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu vedený v [REDACTED], č. účtu [REDACTED].“

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 2091/2015 doručeným ústavnému súdu 17. septembra 2015. Predsedníčka okresného súdu sa v ňom k opodstatnenosti sťažnosti vyjadrila takto:

„Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že v konaní vznikli prietahy a vtedy vo veci konajúca sudkyňa JUDr. Marcela Gandelová bola na tieto prietahy upozorňovaná zo strany vedenia súdu.

JUDr. Marcela Gandelová sa vzdala výkonu funkcie sudcu, na základe čoho bol spis v zmysle dodatku k rozvrhu práce prikázaný opatrením zo dňa 24.02.2014 na rozhodovanie JUDr. Karolovi Posluchovi, sudcovi tunajšieho súdu.

Uznesením Súdnej rady SR zo dňa 31. 03. 2014 bol JUDr. Karol Posluch s účinnosťou od 01. 04. 2014 preložený na výkon funkcie sudcu na Okresný súd Bratislava V, pričom vzniknutá situácia pri pôvodnom pridelovaní vecí nebola predvídateľná.

Uznesením Súdnej rady SR zo dňa 31. 03. 2014 bola na tunajší súd preložená sudkyňa JUDr. Petra Priečinská, ktorej bola predmetná vec od 01.05.2014 prikázaná na ďalšie konanie a od tejto doby sa vo veci koná bezprietahovo, plynulo. V súčasnosti je vo veci stanovený termín pojednávania na deň 08. 10. 2015.“

Predsedička okresného súdu, ako aj sťažovatelia vyjadrili súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti. Ústavný súd preto so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 99/2011 zistil tieto skutočnosti:

Konanie začalo návrhom sťažovateľov na vydanie platobného rozkazu, ktorý bol okresnému súdu doručený 19. augusta 2010. Veci bola pridelená sp. zn. 31 Ro 2371/2010. Prípismi z 9. septembra 2010 vyzval okresný súd navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku, na opravu žalobného návrhu v dátume, od ktorého požadujú priznanie úrokov z omeškania a na založenie splnomocnenia do spisu. Po zaplatení súdneho poplatku (19. októbra 2010) okresný súd prípisom zo 4. novembra 2010 opätovne vyzval navrhovateľov na opravu podania a na založenia splnomocnenia do spisu. Požadované listiny boli okresnému súdu doručené 18. novembra 2010.

Uznesením sp. zn. 31 Ro 2371/2010 z 3. decembra 2010 rozhodol okresný súd o vydaní platobného rozkazu. Pretože uznesenie o vydaní platobného rozkazu nebolo možné doručiť do vlastných rúk odporcovi v 1. rade, okresný súd v zmysle § 173 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) uznesením z 2. februára 2011 zrušil vydaný platobný rozkaz.

Vec bola 16. mája 2011 prevedená do oddelenia občianskoprávných vecí a ďalej vedená pod sp. zn. 9 C 99/2011. Od prevedenia veci okresný súd dlhšie obdobie nekonal, spis bol príkazom predsedníčky okresného súdu pridelený novému zákonnému sudcovi (8. apríla 2012) a späťne pôvodnej zákonnej sudkyňi (28. mája 2012).

Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 25. júla 2012. Po vyjadrení účastníkov konania súd pojednávanie odročil na 17. september 2012. Ďalšie pojednávania súd realizoval 17. septembra 2012, 15. októbra 2012 a 28. novembra 2012. Na pojednávaní 28. novembra 2012 okresný súd uznesením vyhlásil dokazovanie za ukončené a odročil pojednávanie na 19. december 2012 pre účely vyhlásenia rozsudku. Ďalšie pojednávania boli odročované (25. septembra 2013, 7. októbra 2013 a 16. októbra 2013), pričom okresný súd vo veci vôbec nekonal až do 24. februára 2014, keď opatrením predsedníčky súdu bola vec prikázaná novému zákonnému sudcovi a vzápätí ďalším opatrením z 2. mája 2014 ďalšej zákonnej sudkyňi.

Prípisom z 26. augusta 2014 (vypraveným 13. januára 2015) okresný súd oboznámil účastníkov o pridelení veci novej sudkyňi a vyzval ich na zaslanie súhrnného stanoviska k prerokovávanej veci. Stanoviská právneho zástupcu navrhovateľov a odporcu v 2. rade boli okresnému súdu doručené 2. februára 2015, resp. 23. marca 2015.

Na pojednávaní uskutočnenom 14. apríla 2015 okresný súd zrušil uznesenie vyhlásené na pojednávaní 28. novembra 2012, ktorým vyhlásil dokazovanie za skončené, a tiež zrušil uznesenie vyhlásené na pojednávaní 28. novembra 2012, ktorým odročil pojednávanie pre účely vyhlásenia rozsudku. Po vyjadreniach účastníkov konania okresný súd odročil pojednávanie na 9. jún 2015, keď zároveň vyzval účastníkov konania na písomnú prípravu záverečných rečí. Na pojednávaní 9. júna 2015 po vyjadreniach účastníkov konania okresný súd odročil konanie na 17. september 2015. V nariadenom termíne sa však pojednávanie neuskutočnilo, keď pre čerpanie dovolenky zákonnej sudkyne bol termín pojednávania zmenený na 8. október 2015. Na pojednávaní 8. októbra 2015 bolo pojednávanie odročené na 29. október 2015 pre účely vyhlásenia rozsudku. Prvostupňový rozsudok č. k. 9 C 99/2011-247 bol okresným súdom vyhlásený 29. októbra 2015.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania

a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie vecí súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium hodnotenia, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je žaloba o zaplatenie požadovanej sumy s príslušenstvom. Po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Súd sa tiež môžu opierať o dostatok stabilizovanej judikatúry v tejto oblasti.

2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzuje, či v konaní vedenom okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom. V správaní sťažovateľov ústavný súd nezaznamenal žiadne okolnosti, ktoré by prispeli k predĺženiu posudzovaného konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 99/2011. Na základe prehľadu úkonov v danej veci ústavný súd konštatuje, že toto konanie je poznačené ako celok neefektívnosťou, nekoncentrovanosťou a priet'ahmi v konaní.

V počiatočnej fáze okresný súd síce vykonával úkony vo veci, avšak po zrušení platobného rozkazu (2. februára 2011) a prevedení spisu do oddelenia občianskoprávnych vecí (16. mája 2011) okresný súd nekonal viac ako 1 rok a 1 mesiac. Ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd zistil v období od 28. novembra 2012 do 26. augusta, resp. 13. januára 2015 (viac ako 2 roky).

Ústavný súd konštatuje tiež aj neefektívny a nesústredený postup okresného súdu, keď po dvoch rokoch a piatich mesiacoch okresný súd zrušil uznesenie, ktorým vyhlásil dokazovanie za skončené, a tiež zrušil uznesenie, ktorým bolo pojednávanie odročené pre účely vyhlásenia rozsudku a ďalej pojednával vo veci. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity namietaného konania upriamuje pozornosť na svoju doterajšiu

judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia obrátili na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 380/08, I. ÚS 7/2011).

Celkovo ústavný súd posúdil dĺžku konania na okresnom súde ako neprimerane dlhú a konštatuje, že okresný súd neposkytol sťažovateľom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 99/2011 rýchlu a účinnú ochranu ich práv podľa § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, a preto rozhodol, že okresný súd v tomto konaní porušil základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Sťažovatelia výšku požadovanej sumy odôvodnili skutočnosťou, že im nie je umožnené domôcť sa svojho práva, a preto, ako uvádzajú, *„nesieme dopady porušovania našich základných práv a slobôd zo strany Okresného súdu Bratislava II po psychickej i ekonomickej stránke obzvlášť ťažko“*.

Sťažovatelia žiadajú priznať primerané finančné zadostučinenie celkovo vo výške 50 000 €. Ústavný súd priznal sťažovateľom po zohľadnení všetkých okolností prípadu aj primerané finančné zadostučinenie každému z nich v sume 1 200 € (bod 2 výroku nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému

účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľov si uplatnil nárok na náhradu trov celkom v sume 355,72 € za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (za prevzatie a prípravu zastúpenia a za podanú ústavnú sťažnosť) v sume 177,86 € za jeden úkon právnej služby spolu s režijným paušálom a DPH.

Ústavný súd priznal sťažovateľom trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu. Za dva úkony vykonané v roku 2014 prináleží v zmysle uvedenej vyhlášky sťažovateľom suma 134,00 € za jeden úkon právnej služby a dvakrát náhrada režijného paušálu v sume 8,04 €, celkom 284,08 €. Právny zástupca sťažovateľov síce tvrdí, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, túto skutočnosť však nepreukázal a nezaslal ústavnému súdu kópiu osvedčenia o tom, že je platiteľom DPH (napriek tomu, že to vo svojom vyjadrení uvádza), preto jeho konečná odmena a náhrada za poskytnutie právnej služby predstavuje sumu 284,08 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2015